

В.В. Ващенко, студентка,
Харківський національний економічний університет
м. Харків, Україна
vikulya-lya.88@mail.ru
науковий керівник д.е.н., проф Ястремська О. М.

ОЦІНКА ІННОВАЦІЙНІ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Інтеграція України до світового економічного простору з високим рівнем конкуренції обумовила необхідність формування інноваційної моделі розвитку економіки, у якій роль головного джерела довгострокового економічного зростання відіграють наукові надбання та їх технологічне застосування. Широкомасштабна інноваційна діяльність у сучасних умовах є основою стабільного та ефективного економічного зростання як окремого підприємства, так і країни в цілому.

Успішне функціонування підприємств і досягнення стратегічних переваг в умовах конкуренції значною мірою залежать від результативності їх інноваційної діяльності. Результативність інноваційної діяльності підприємств, насамперед, залежить від вірно вибраної стратегії інноваційного розвитку. Вихідним етапом для розробки стратегії інноваційного розвитку має бути аналіз інноваційної активності.

Проблемі управління інноваційною активністю підприємства приділили увагу у своїх дослідженнях такі вчені, як Ю.М. Бажал, Л.І. Федулова, О.О. Лапко, А.Ф. Бондаренко, М.І. Кісіль, О.І. Амоша, Н.А. Кузьмініх, С.В. Захарін, О.В. Крисальний та інші. Вони розглядають поняття "інноваційна активність", формування системи показників її оцінки.

Однак сьогодні ще не сформовані загальні підходи та критерії щодо розробки методів та критеріїв оцінки інноваційної активності підприємства, а ступінь теоретичної та методологічної розробки питань не дає змоги задовольнити підприємства. Також потребує подальшого дослідження проблема вибору стратегії підвищення інноваційної активності підприємства в сучасних умовах інноваційно-структурних перетворень економіки.

Метою даного дослідження є визначення концептуальних положень з управління інноваційною активністю підприємства в напрямі її оцінки та розробки стратегії підвищення.

Аналіз літературних джерел [1-4] показав, що поняття "інноваційна активність" є відносно новою і недостатньо дослідженою економічною категорією. Поняття "інноваційної активності" розповсюджується на усіх учасників інноваційного процесу.

Так у науковій роботі [4] інноваційна активність підприємства розглядається як комплексна характеристика його інноваційної діяльності, включаючи сприйняття новацій (властивість споживача інноваційного продукту), засноване на компетенції у питаннях прогресу в даному виді діяльності, ступінь інтенсивності дій щодо трансформації новацій та їх своєчасність (властивість постачальника інноваційного продукту), здатність мобілізувати потенціал необхідної кількості та якості, у тому числі його приховані сторони, раціональність технології інноваційного процесу за складом і послідовністю операцій. Інноваційна активність характеризує готовність до оновлення основних елементів інноваційної системи - знань, технологічного обладнання, інформаційно-комунікаційних технологій та умов їх ефективного використання (структури і культури), а також сприйнятливості до всього нового.

Аналіз інноваційної активності підприємства передбачає визначення сучасних внутрішніх інвестиційних можливостей підприємства в інноваційній сфері з використанням економічних критеріїв. В залежності від ступеня поточної забезпеченості підприємства виробничо-економічними ресурсами та наявності досвіду впровадження нових технологій в господарський обіг здійснюється планування того чи іншого напрямку подальшого інноваційного розвитку, тобто стратегії лідера, що означає розробки принципово нових технологій, або стратегія послідовника, яка передбачає впровадження покращених товарів та послуг на зміну існуючим.

Для реалізації ефективного інноваційного розвитку необхідно реально аналізувати фінансово-економічний стан підприємства. Наявність тих або інших ресурсів, їх якісний та кількісний склад, визначають вибір і ефективність реалізації стратегії інноваційного розвитку. Недолік або відсутність окремих складових інноваційної сфери свідчать про необхідність їх попереднього нарощування і розвитку.

На думку автора оцінка інноваційної активності підприємства повинна базуватися на сукупності економічних показників, які характеризують можливості підприємства в засвоєнні певних видів інновацій. Цю

оцінку доцільно вести у вигляді розрахунку та порівняння одержаних значень коефіцієнтів з установленими базовими величинами, якими можуть бути показники за минулий період, середньогалузеві значення або відповідні показники у конкурентів. На основі цих показників підприємство може реально оцінити адекватний вибір подальшої направленості стратегії інноваційного розвитку. Отже для того, щоб результативно управляти інноваційною активністю підприємства необхідно здійснювати оцінку інноваційного потенціалу та визначати його динаміку. Інноваційний потенціал підприємства являє собою сукупність інноваційних ресурсів, які перебувають у взаємозв'язку, та умозабезпечуючих чинників (процедур), які створюють необхідні умови для оптимального використання цих ресурсів з метою досягнення відповідних орієнтирів інноваційної діяльності та підвищення конкурентоспроможності підприємства в цілому. Під інноваційними ресурсами підприємства розуміють детермінанти, що визначають здатність системи до інноваційної діяльності та стають її джерелами (кадрові, науково-технічні, виробничо-технологічні, фінансово-економічні). Умозабезпечуючими чинниками (процедурами) інноваційного потенціалу підприємства вважають сукупність умов, необхідних для оптимального використання інноваційних ресурсів для отримання найкращих інноваційних результатів. Саме вони прискорюють трансформацію інноваційних ідей в інноваційні продукти.

Оцінювання інноваційного потенціалу доцільно здійснювати на ґрунті досліджень кадрових, науково-технічних, виробничо-технологічних, фінансово-економічних факторів ресурсної складової та умозабезпечуючих процедур, необхідних для їх ефективного використання (мотиваційного механізму, інноваційної культури, організаційно-управлінської складової).[3]

1. Вибір об'єкта (одного підприємства чи їх об'єднання та визначення мети дослідження в залежності від конкретної ситуації.

2. Визначення складових елементів, що підлягають оцінці, та їхньої вагомості, як ресурсної складової так і умозабезпечуючих чинників.

3. З'ясування збалансованості інноваційних ресурсів та умозабезпечуючих чинників підприємства, що створюють оптимальні умови для їхнього використання.

4. Формулювання висновку щодо рівня інноваційної активності підприємства на підставі динаміки показників, що характеризують інноваційний потенціал підприємства.

В результаті аналізу та оцінки усіх показників, що впливають на інноваційну активність підприємства, можливо адекватно обрати стратегію інноваційного розвитку та успішно функціонувати та розвиватися в умовах нестабільної економіки.

Список літератури: 1. Грифілова А.А. Управление инновационным развитием предприятия. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 176 с. 2. Гречан А.П. Теоретико-методологічні основи розвитку підприємства на інноваційних засадах: Монографія.- К.: КНУТД, 2005. - 208 с. 3. Верба В.А., Новікова І.В. Методичні рекомендації з оцінки інноваційного потенціалу підприємства// Проблеми науки - № 3. – 2003. – с. 22-31. 4. Измерение инновационной активности компании как её конкурентной силы// Менеджмент сегодня - № 4. – 2005. // Режим доступу: <http://innovatika.boom.ru/>

